Ч. 69 Четвер 27 марта (8 цьвітня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Ільона і в ц. к. Старостах на провінциї
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної

О кризї в кабінетї нема вже що й говорити; она належить вже до минувшости. То лиш можна о нїй сказати, що причиною єї було з одної сторони розпорядженя язикові для Чехії з другої наслїдком того трудність утвореня більшости парляментарної. О скілько сї трудности усунено дійстно — се покаже ся найлїпше в найблизшій будучности, але досить того, що Цїсар не приняв димісиї міністерства і написав до ґр. Бадень'го слїдуюче;

Найвисше письмо відручне.

Любий ґр. Баденї! В імени цїлого Міністерства вручили Ви Менї димісию кабінету, покликуючись на обставини, котрі на разї стоять на перешкодї утвореню кріпкої більшости парляментарної. Не приймаю тої димисиї, бо привязую до того вагу, щоби вибране Мною Правительство, не даючи ся захитати хвилевими трудностями партийними, руководило ся в своїй дїяльности виключно інтересами загально державної натури.

Завіряючи Вас і членів кабінету о найповнїйшім Моїм і на дальше до Вас довірю, сподїваю ся, що кабінет також і в будучности буде вести справи з патріотичним посьвященем і з повною енерґії рішучостию та постоїть непохитно при тих засадах, котрі містять ся в проґрамовій заяві, зложеній при перениманю ним урядованя, як також в Престольній бесїдї з дня 29 марта.

Франц Йосиф в. р.

Уконституоване Палати послів.

На вчерашнім засїданю Палати послів по залагодженю формальностий приступлено до вибору президента. Віддано 390 карток. З тих пос. Катрайн одержав 258, пос. ґр. Атемс 114 голосів, а 18 карток віддано порожних. Отже президентом вибрано пос. Катрайна.

Президент подякував за свій вибір і сказав, що буде старати ся сповнити то довірє, яке Палата має до него, що буде безсторонним і буде старати ся допускати як найбільшої свободи слова. Відтак просив президент всї партиї, щоби підпирали его в заходах около удержаня поваги Палати, спокою і порядку. Дальше повитав репрезентантів пятої куриї і висказав радію, що они причинять ся також до успішної роботи парляментарної. Промову свою закінчив президент окликом в честь Є. Вел. Цїсаря.

Відтак приступлено до вибору першого віцепрезидента. Вибрано посла Давида Абрагамовича 251 голосами, Атемс (з лїберальної лївиції) дістав 75, пос. Праде 37 голосів. Другим віцепрезидентом вибрано Молодочеха Крамаржа 233 голосами.

По виборі президиї приступлено до вибору 12 секретарів. Вибрані: Вайс, Кірхнер, Яросевич, Дейм, Еренфельс, Пферше, Стоян, Ебенгох, Доберніґ, Горіца, Сіґери, Мерунович і Дулємба. — Цензорами вибрані Фукс і Лянґ.

До комісиї для справи Шаєра вибрано: Пінїньского, Дулємбу, Пентака, Відерсперґа, Винницкого, Якша, Менґера, Коппа, Камбона, Данєляка, Айзеля, Гогенберґера, Ґесмана, Капферера, Фукса, Дика, Кульпа і Сляму.

Пос. Яворский і товариші (Діпавлї Енґель, Фалькенгайн, Лупул і Пальфі) поставили пильне внесене в справі адреси до трону. Таке саме внесене, але окремо поставив пос. Нїче. — Кн. Лїхтенштайн в імени християньско-социялної партиї заявив, що буде голосувати за внесенем пос. Яворского. Пос. Штайнвендер заявив, що не гидить ся з тим, щоби на Престольну бесїду відповідати адресою. — При голосованю ухвалено внесенє пос. Яворского всїма голосами проти голосів нїмецких народовцїв і социял-демократів.

Під конець засїданя відчитано цїлий ряд пильних внесень, а межи ними також і внесенє Нїче'го, Штайнвендера і Шенерера в справі розпорядженя язикового для Чехії. — Відчитано також ряд інтерпеляций, а межи ними і інтерпеляцию в справі розрухів против жидів в Ходорові.

Розпорядженя язикові.

Міністри: справ внутрішних, справедливости, скарбу, торговлї і рільництва видали два розпорядженя язикові, з котрих перше постановляє, що урядники в Чехії, котрі по день 1 цьвітня 1901 р. будуть іменовані у видїлах служби, підвластних міністерствам в тім розпорядженю наведеним, мають виказати ся знанєм обох краєвих язиків в мові і письмі, а то або при складаню приписаного доси іспиту практичного або іспиту ad hoc, котрому мусять піддати ся найдальше до трох лїт по вступленю до служби. Дальше сказано, що ще тепер

8)

ГОРБАТИЙ.

(З польского — повість Йосифа Корженьовского).

(Дальше).

Читателї без сумнїву вгадають, що тим горбатим рисівником був Мариян Цїшевский, а его товариш, що приглядав ся роботї, був Гнатко Ленчицкий, син пана Анзельма, від тількох лїт товариш і приятель нашого героя. Тї відносини взаїмної приязни навязали ся між ними вже від давна, а особливо від того часу, коли пан Анзельм добачивши незвичайні спосібности в Мариянї, взяв его під свою опіку і позволив кожду вільну хвилю пересиджувати в своїм домі. Гнатко, рівного з ним віку, був вже малим хлопцем хорошим, сильним і найхоробрійшим з цїлої кляси, першим до пилки і всїляких забав, якими молодїж грала ся. Отже хоч не визначав ся наукою, однако мав любов товаришів і велику у них повагу. Мариян хоч був в кождій клясї перший що-до поступу в науках і в обичаях, хоч его цїнили учителї і кількох найпильнїйших і найтихійших товаришів любило его, то однако задля свого калїцтва і слабости став жертвою прочих учеників, а особливо тих пустїв і лежнїв, що мають дотеп лише на вигадки і котрих тїло та сила тим більше розвиває ся, чим спокійнїйше випочиває їх душа. Довго не давали они спокою бідному калїцї, котрий відгризав ся лише словом, часто острим, але все слабшим від кулака, до котрого часом приходило. Тодї то Гнаткови робило ся жаль батькового любимця, що сам не міг боронити ся. Отже став его покровителем, заявив то всїм і нераз строго помстив ся за кривду Марияна, котрий тим радше хоронив ся під его крила, що розвиваюче ся в нїм замилуванє краси тягнуло его мимохіть, аби полюбив сьмілого хлопця, що був так само честним як красним. Постепенно прийшло до того, що стали нерозлучними приятелями. Мариян своїм прикладом, намовою, помочию, поясненями лекций заохочував Гнатка, що брав ся пильнїйше до книжки і до оловця; Гнатко ж з своєї сторони, чуючи, що ему з тим лїпше, коли відбирав похвали учителїв і бачив радість вітця, привязав ся сердечно до розумного товариша, котрого боронив і засланяв силою свого тїла. Час і вэрiст скріпляв лише ту звязь приязни між двома так ріжними і внїшно і внутренно молодцями. Нїяка суперечка нїколи їх не поріжнила, нїяке непорозуминє або зависть не зіпсовали тої згоди, яка між ними істнувала. Мариян бо вдивлював ся з привязанем і як артист в хорошу стать приятеля і не мав нїякої претенсиї дорівняти ему силою тїла і зверхною принадою, Гнатко-ж майже з почестию глядів на ростучу силу духа і таланту в своїм горбатім товаришу, слухав уважно, коли говорив і чуючи, що підносить ся з ним разом, не лише не брав ему за зле его висшости, але противно, ще більше его за те любив.

Та звязь молодих людий, та пожиточна для них приязнь тїшила незвичайно старого пана Анзельма. Він так привик бачити їх разом, що хоч то значило немов накидувати ся, чого старий учитель не любив, написав таки до пана Януша лист з просьбою, щоби умістив свого сина у него. Однако поставив такі легкі услівя, так сердечно промовляв, що пан Януш пристав радо на все і ще переслав сердечну подяку. Отже від трех лїт оба приятелї не лиш що сидїли на однїй лавцї, але мешкаючи під одним дахом, спали в тій самій комнатї і їли при однім столї.

— Дуже добре — сказав Гнатко простуючись і відгортаючи буйне волосє з ясного чола.

— Найподібнїйші мітли, правда? — відповів горбатий усьміхаючись та поправляючи рисунок ще кількома потягами оловця.

— Та де мітли! — говорив дальше хороший хлопець. — Лукашева подібнїйша і краснїйша як мітли.

— Що ви там, паничі, говорите о Лукашевій і мітлах? — відозвала ся кухарка, підводячи голову і кидаючи в цебрик обібрану бараболю. — Також розум порівнувати стару женщину з мітлою! Ще вас на сьвітї не було, а вже Лукашева була красна і нїхто їй не говорив, що подібна до мітли.

— Того й тепер нїхто не говорить, моя Лукашево — сказав Мариян. — Але посидьте но ще хвильку так як перше, з тою любою усьмішкою, з котрою так примилюєте ся до бараболь, а побачите які будете й тепер красні.

— Побачите себе, Лукашево, як в зеркалї — сказав Гнатко.

— От, дурницї вам в голові — відповіла стара, але усьміхаючись і сїдаючи як перше — а менї тимчасом повибігає всьо в горшків. Як

будуть по можности принимані до служби урядники, знаючі оба краєві язики.

Друге розпоряджене дотикає уживаня язика краєвого при властях ческих і установляє головно норми в поступованю судово-карнім і цивільнім та у видаваню вироків. Постанови у відносинах з властями позакраєвими і центральними, позістають в дотеперішній силї, а язик службовий властий войскових і жандармериї позістав ненарушений.

Новинки.

Львів дня 7-го цьвітня 1897.

— **Є. В. Цісар** затвердив вибір властителя більшої посілости, Давида Абрагамовича, в Семенівцї на презеса, а митрата і крилошанина лат. митрополичої консисториї у Львові о. дра Фел. Заблоцкого на заступника презеса ради повітової у Львові.

— **Іменованя.** П. Мiністер скарбу іменував інспекторів скарбових дра Юл. Чирняньского, дра Стан. Грабшайда, Володисл. Каменобродского, Ів. Захарисевича і Брон. Думницкого старшими інспекторами податковими.

— **Перенесеня.** Є. Е. п. Намістник переніс практикантів концептових ц. к. Намістництва: Стан. Бідермана з Рогатина до Мостиск і дра Стан. Окенцкого зі Львова до Кракова.

— **Є. Ем. Кардинал-митрополит** Сильвестер Сембратович жертвував на погорільців Синевідска вижного, в стрийскім повітї, 100 зр.

— **Є. Е. п. Намістник кн. Евст. Санґушко** виїхав разом з женою до Гумниск, в четвер буде у Відни, а відтак обоє виїздять на кілька тижднїв до Венециї.

== **Презенту** на греко-кат. парохію в Передільници цісарского надання уділило ц. к. Намістництво о. Николаеви Костунякови, дотеперішному пароxови в Тарнавцї.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила зачислити книжку п. з.: „Ботаніка на висші кляси шкіл середних після учебника дра Ростафіньского — зладив Іван Верхратский. У Львові. Накладом автора“ — до книжок дозволених при науцї в гімназиях з руским язиком викладовим. Цїна оправленого примірника 1 зр. 20 кр.

— **Ц. к. Намістництво** наділило презентою на опорожнену парохію цісарского надання в Гозієві о. Омеляна Билинкевича, дотеперішного завідателя парохії в Ладанцях.

— **Нову стацию жандармериї** утворило ц. к. Міністерство краєвої оборони в Дидятичах, мостиского повіта.

— **Рух поїздів** на шляху Підвисоке-Криве здержано з днем 4-го с. м. аж до відкликаня. Причиною здержаня єсть усунене насипу зелїзничого.

— **Убийство.** В Антонівцї, чортківского повіта, в ночи з 30-го на 31-го с. м. замордовано в страшний спосіб заможного селянина Когута і его жінку. Убийники забрали звиж 800 зр. готівкою. Три жандарми розпочали на місци енерґічне слїдство і до Антонівки з'їхала судова комісия з Чорткова.

— **Нещастна пригода** лучила ся в середу в копальнях вугля п. Щепановского в Мишинї. В однім закопі в часї добуваня вугля засунула ся земля і засипала працюючого там робітника, котрий погиб на місци.

— **Огні.** Для 1-го с. м. вибух огонь в Братковичах, станиславівского повіта і знищив кільканайцять селяньских загород.

— **Значна крадіж.** Властителька реальности при ул. Льва Сапіги ч. 43 у Львові, Филомена С., повідомила полицию, що з єї мешканя украдено шість книжочок каси ощадности, кожду на 2000 зр. Мимо такої великої шкоди і мимо того, що сама донесла о всім поліциї, то однако не хоче виявити підозріня, котру особу підозріває о крадіж.

— **Події в Ходорові.** З Ходорова доносять до Gazet-и Lwowsk-ої. Від кількох місяців працюють при будові зелїзницї з Підвисокого до Ходорова сотки мазурских робітників. Они мешкають у ходорівских жидів і там харчують ся. Від довшого часу чути було о незгодї між робітниками і жидами: робітники жалували ся на високі цїни і лиху поживу, жиди на мазурску напастливість. В недїлю по полудни прийшло до сварки між одним робітником а крамарем, що продавав помаранчі. Від сварки прийшло до бійки; жиди кинули ся свому на поміч, а робітники прибігли боронити свого товариша, при чім почали вибивати вікна в жидівских домах. Надбігла жандармерия і завдяки єї поведеню якось настав спокій. Робітники розійшли ся і в понедїлок рано станули до роботи. Однако чотирох з них лишило ся через ніч в містї. Рано прийшло між ними а жидами до сварки, а відтак до бійки. Один вибвав ся і побіг по товаришів, котрі покинули роботу і надбігли з помочию. Они почали вибивати шиби, розбивати двері і вікна, ломити всьо, що їм попало під руки і нищити товари. Перепуджені жиди висилали свої родини з міста, а самі крили ся по пивницях. Коло полудня на телеграфічне повідомлене старости в Бібрцї, приїхав звідтам комісар, котрому удало ся поволи втихомирити роз'ярені товпи і вивести їх за місто. Однако робітники збирались там і видко було, що ладили ся до нового нападу. Тому зажадав комісар телеґрафічно з Рогатина помочи драгонів. О год. 5-ій по полудни над'їхав п. староста з Бібрки. В тій хвили роздав ся крик, що одному робітникови провалено сокирою голову. Товпа переломила ланцух жандармериї і вбігла на ринок. Повторили ся раннїшні забуреня і тревали дві години. Жидам грожено смертию. Безнастанним намовам і просьбам старости, комісаря і місцевої інтелїґенциї удало ся охоронити жите загрожених жидів, втихомирити робітників і намовити їх, що розійшли ся. Около години пів до осьмої вечером настав спокій. В годину пізнїйше над'їхали драгони з Рогатина, а о годинї 1-ій в ночи компанія піхоти зі Львова. Шкоди, які жиди потерпіли в домах і в товарах великі. Кілька осіб покалїчених, як з поміж жидів так і з поміж робітників; однако нїхто тяжко не ранений. Вчера приїхала до Ходорова слїдча комісия з окружного суду в Бережанах. Вчера було вже в Ходорові спокійно.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Кілька слів про управу вівса. Овес любить зимову вогкість в ґрунтї, длятого не добре орати з весни під овес. Друга важна річ, щоби овес сїяти о скілько можна рано; однакож перед сїянєм треба поле зрушити і зрівнати боронами. Позаяк овес удає ся і на пісній земли, то богато господарів гадає, що під овес не треба вже зовсїм гноєної землї. А прецї і овес лїпше зародить коли знайде в земли більше поживи. Длятого то овес удає ся знаменито по конюшинї і люцернї та на гноєнім бараболиску. Також добре єсть гноїти поле з весни під овес гноївкою або штучними навозами. На легкім ґрунтї і в суху пору можна овес незадовго по тім, коли зійде, трохи

пан верне, а обіду не буде, то добре вам змиє голову. Але я тому не винна, що тримаєте мене цїлу годину над такою роботою, котру я скінчила би за чверть години, коли-б ви не смарували там не знати що і не держали мене тут як приковану.

— А знаєте, Лукашево, що то безсмертність? — спитав Гнатко.

— Ей, дайте ви менї спокій, паничу, з своєю безмертностию! Я не маю на то часу. Господи! таки й справдї росіл збігає! Хиба его собі намалюєте, бо правдивого Біг-ми не буде. — І кинувши бараболю, зірвала ся з місця і побігла ратувати мясо, що его сильно кипуча вода випихала з горнця. Гнатко засьміяв ся, а Мариян скінчивши рисунок, відсунув его трохи від ока і приглядавсь ему здалека.

Коли Лукашева уратувала росіл і вернувши до стола почала приладжувати ярини, тодї закликав єї Гнатко, щоби придивилась собі і сказала свою гадку о роботї Марияна. Мала она до того таке саме право, як і кухарка Молієра, котрій той великий писатель читав свої утвори. Щоби такий знаменитий знавець міг лїпше приглянутись, уложено рисунок на підставі в робітни Марияна, уставлено его в добрім сьвітлї і оба молоді люди були цїкаві, що скаже стара проста жінка, котрої очи були вправдї освоєні з рисунком деяких добре їй знаних предметів, але котра мала все свої готові замітки, які їх бавили, а деколи могли дати і добру вказівку.

Лукашева прийшла і держачи в одній руцї морков, а в другій ніж, котрим почала єї шкребтати, приглядала ся довго, киваючи головою і усьміхаючись. Тимчасом Мариян опертий на рамени Гнатка, стояв побіч і дожидав осуду. Вкінци Лукашева обертаючись до молодих людий, сказала:

— Ог, пустота, паничі, пустота! Не маєте що лїпшого робити, то псуєте папір і смаруєте на нїм старі баби і старі мітли.

— А що? Правда які ви подібні, моя красна Лукашева? — сказав Гнатко приступаючи до неї і хотячи єї обійняти.

— Красна! Прошу, який менї — відповіла стара сьміючи ся і відпихаючи хлопця. — Дайтеж-но ви, паничу, спокій з такими прималюванями. А з красою не жартуйте, паничу, бо хоч не красна, але була колись і Лукашева до людий подібна. Лише шкода, що то вже так давно. Пятьдесять кілька лїт то не пальцем перекивати. А шестеро дїтий! То ви гадаєте, що то так як оловцем що намазати! Ой, стрібували-б ви, то побачили б! А однако буде з двайцять лїт тому, як, бувало, Лукашева прибере ся і піде до Скурця на відпуст до оо. Мариянів, то й паничі приглядають ся і показують собі пальцями і шепчуть між собою.

— Шкода, що Мариян не бачив вас тодї, — сказав Гнатко — ви були би краснїйші як тут.

— Певне, тодї може не мала-б я тої плями під носом, немов би я була затабачена, коли я табаки нїколи в житю не заживала.

Мариян кулькою з хлїба витягнув трохи тїнь під носом і зробив єї прозрачнїйшою.

— Ось тепер то вже лїпше — сказала стара — лице як лице, нема що казати, то я, немов би глядїла в зеркало. Але того? Вже Біг-ми не знаю.

— Чи не бачите, що то рука, ви-ж держали в нїй бараболю — відповів Гнатко.

— Жартуйте собі здорові — відповіла здвигаючи плечима — я такої руки як жию не мала. Та-ж то якесь таке напухле, немов би лежало в гнїздї шершенів.

— Правда — шепнув Мариян і витерши майже цїлком руку, нарисував єї инакше.

— Ось тепер, то й до руки подібне — сказала Лукашева — лише ще одного не знаю. Може то так і треба, але Біг-ми той стіл упаде і стільниця з него злетить.

Мариян чим скорше поправив лїнії стола і підніс бік его, що стояв близше ока.

— І таки панич вірить, що я говорю — замітила стара очевидячки вдоволена. — То вже хиба тому, що я там сидїла, як намальована так довго, що аж спати схотїлось менї.

— Не тому, Лукашево — сказав Мариян — але тому, що маєте добре око. Тепер дивіть, простий стіл, правда?

— Правда. Ось бачите, а я гадала, що умію лише юшку варити і пироги лїпити. А тут, видко, чоловік може придати ся і до такого майстерства.

— За то Лукашева знов посидить — сказав Гнатко — як Мариян буде робити образ Матери Божої, до церкви оо. Мариянів в Скурци.

— Я маю сидїти як буде робити образ Матери Божої? — крикнула поступаючись назад стара. — Перехрестїть ся, паничу, та-ж сьвященик не дав би менї при сповіди розгрішеня, щоби я допустила ся такого гріху.

— Посидить, посидить Лукашева, як Мариян буде малювати сьвяту Анну — відповів Гнатко усьміхаючись — она була вже стара а нам до образу потрібна.

— А хочби і сьвяту Анну — сказала з обуренєм — нїби то сьвята Анна не така добра сьвята як і инші, щоби я з нею мала рівняти ся і щоби потім люди молили ся до мого грішного лиця? Тьфу, паничу! Не жартуйте так, бо то гріх і нехай Бог боронить, щоби я побожним людям давала таку соблазнь. Але

привалкувати; через то підійде вогкість в горішну верству. До такого валкованя надають ся добре карбовані в поперек валки. Коли би по валкованю кинув ся занадто густо бурян, то треба овес заволочити, скоро стебла дійдуть до 7 або 8 центиметрів довготи.

— **Практичні ради до управи барабол ь.** Чи садити бараболї по бараболях?— Нї. Бараболї, що правда, удають ся і по бараболях, а малї господарі найчастїйше так садять. Але треба на то зважати, що земля остаточно тратить урожайну силу, а того не спинить навіть і гноєнє, бо остаточно на такім ґрунті буде і менше барабол ь і плихші що-до якости. Однакож найважнїйша річ в тім, що коли не зміняти ґрунту і садити бараболї рік по роцї на тім самім місци, то бараболї тогди дуже легко гниють і підпадають всїляким недугам. Від сьвіжого обірника бараболї легко стають воднисті і „лоєваті". Треба длятого гноїти під зиму, або аж в другім роцї садити бараболї на поли погноєнім обірником. Зі штучних навозів уживає ся томасівки і каініту в осени а чілїйскої салїтри (около 28 кільо на морґ) підчас волоченя з весни або підчас підгортаня; бараболї тогди добре зародять, будуть красні і смачні. До садженя не треба вибирати самі що найбільші бараболї, але й не треба садити дрібних; треба брати бараболї середної величини. Класти дві, три дрібненькі бараболї в одну ямку, не придасть ся до нїчого, бо тим не збільшить ся видайности, лиш ще спинить ся розвій. Також не треба розрізувати великих барабол ь на кусні і кусники садити, бо они можуть тогди легко гнити і урожай може й о половину бути менший. Коли же хтось з якихсь причин господарских хоче розрізувати бараболї, то не треба краяти вздовж лиш впоперек; середину, де найбільше очок і де они найздоровійші, треба садити а кінчиків уживати на корм. Також не треба нїколи сьвіжо розкраяних барабол ь зараз садити, лиш треба їх розстелити на кілька днів, щоби розкраяні місця трохи присхли на воздусї. Наконець треба на то зважати, щоби бараболї перед часом не кільчили ся; треба їх длятого як найранше розстелити на сухім, холоднім і продувнім місци. Бараболя повинна кільчити ся аж в земли. Зівялї і непокільчені бараболї ростуть скорше і родять більше, як незівялї і скільчені.

— **Про засів тютюну на розсаднику.** Насїнє тютюну єсть дрібоньке, дрібнїйше від маку, тому треба уважати, щоби цїлий розсадник був рівномірно засїяний, значить ся, щоби в однім місци не було за густо, а в другім за рідко. Тютюн густо засїяний замшить ся, через що жовкне і не видасть здорової розсади, трівкої і однакового росту. Головна річ, щоби розсада удала ся здорова і трівка, бо лиш така, пересаджена в ґрунт, борзо прийме ся. Противно, розсада утла буває крихка, по пересадженю не легко приймає ся і треба єї довший час підливати, а хоч і прийме ся, не росте і не розвиває ся належито, бо слабий корінь не може навикнути до нового ґрунту. З такої розсади не буде здорового, кріпкого била. Лїпше засїяти рідше як густо, а проте закладаючи розсадник лїпше заложити більший як менший. Кожда ґаздиня, що сїє цыбулю, моркву і прочу огородовину, розсїє і тютюн правильнїйше як мужчина. На 1 метер розсадника (1 метер вадовж а 1 метер і 20 центим. впоперек) треба висїяти не більше як півтора до 2 ґрамів (на ґрам бере ся 3 рази в пушки дорослого чоловіка). З сего засїву вистане розсади на 100 квадр. сяжнів. Після того, кілько хто ґрунту визначив під управу, можна собі легко обчислити, який розсадник закладати і кілько на нім засїяти насїня. Тютюн засїває ся в погідні днини; тогди лекше засїяти правильно і земля на розсаднику не збиває ся в кульки. Щоби можна правильно розсїяти треба так дрібоньке насїнє конче перемішати з землею, піском, попелом або трачинєм. На 2 ґрами тютюнового насїня бере ся лїтру домішки. На домішку добре брати попіл або трачинє тому, бо барва їх ріжнить ся від землї і маємо контролю, чи тютюн рівномірно розсїяний. По розсїяню треба прикрити тоненькою верствою землї, не грубшою як пів центиметра; найлїпше розсїяти єї ситом. Хто би не був певний, що розсїє тютюн рівномірно, може зробити собі граблї з зубцями на 1 або півтора центиметра від себе і поробити ними рівчики на розсаднику, а відтак розкладати в них зеренця тютюну. Єсть се робота нудна і пинява та лиш для того, хто непевний себе в розсїяню насїня. Так засїяний розсадник треба легенько підлляти водою з ріки або стоялою в бочцї з попередного дня.

— **Дещо про випаданє волося і що на то робити.** Випаданє волося не єсть небезпечною недугою, але в своїх наслїдках всетаки дуже неприятно, бо позбавляє чоловіка не лиш природної окраси але й потрібного для голови окритя. Причини випаданя волося можуть бути всїлякі і для того нема певного лїку від него; треба передовсїм знати причину і старати ся єї усунути. Всї безусловно на випаданє волося захвалювані лїки суть длятого по найбільшій части лиш простим обманьством, обчисленим на витуманенє гроша і добре ще, коли они бодай не шкідливі. Волосє випадає найчастїйше по якійсь тяжкій недузї (тиф, віспа і т. п.), або випаданє єсть наслїдком якогось ослабленя тїла і утрати потрібних соків, як то буває у людий, що або жиють розпустно, або дуже журять ся, працюють тяжко головою, мають мало крови, хорують на упертий нежит (катар) жолудка і т. д. Дальше можуть бути причиною всїлякі нашкірні хороби, найчастїйше т. зв. луска (голова свербить і шкіра дуже лущить ся, відтак рід грибків, а наконець випаданє волося може бути дїдичне (переходить в спадщинї з родичів на дїти). З того виходить, що годї самому у всїх случаях лїчити ся на випаданє волося і треба конче поспитати лїкаря, особливо, коли волосє зачинає випадати лиш десь в однім місци на голові. У всїх случаях перша і найважнїйша річ, щоби волосє чисто держати. Коли причиною єсть луска, не треба чесати ся густим гребенем або щіткою, щоби не дразнити шкіри, анї не змивати студеною водою. Голову треба зразу натирати що дня двовуглекислою содою (3 ґрами на 180 ґр. або 12 столових ложок води, 15 ґр. ґлїцерини і трошки лавандулового спірітусу) пізнїйше, що раз рідше, а що третого або четвертого дня треба мастити мікдаловим олїєм (не старим); помад не уживати нїяких. В тяжших случаях треба конче зарадити ся лїкаря. В иньших лекших случаях треба голову раз на тиждень змивати теплою водою і жовтком, мастити раз на кілька днів або чистою (не старою) оливою, або мікдаловим олїєм та підстригати раз на півтора місяця. До скріпленя росту волося можна уживати оливи лопухової, котру так робить ся: Копає ся на весну корінє лопухове (заким ще лопух зацвите), полоче ся і сушить ся в теплій печи. По трох або чотирох днях тре ся корінє на терку, відважує ся і дає ся до білої фляшки та наливає ся таку саму скількість чистої оливи столової. Фляшку затикає ся і ставить ся на 14 днів на сонце. Наконець витискає ся ту мішанину через полотно зложене в двоє в той спосіб, що скручує ся єго як при праню і оливу зливає ся до чистої фляшки. Тою оливою натирає ся голова добре що дня з рана. Другий лїк, котрий також має бути добрий єсть слїдуючий: Купити в аптицї хмелю, взяти з него жменю і запарити кипятком. По 2—3 мінутах відолляти воду а хміль вложити до чистої фляшинки та налити на него 100 ґрамів чистого спірітусу (купленого в аптицї). По двох днях натирати тим спірітусом голову. Сто ґрамів вистане на три рази.

тихо — маєш! Я тут заговорила ся, а там росіл таки направду збіг.

І новернувшись побігла до кухнї та полишила молодих людий споглядаючих на себе і роздумуючих над тим, що чули від простої жінки.

— Що-ж ти на се, Мариянe? — спитав вкінци Гнатко.

— А що-ж — відповів артист поправляючи ще свій рисунок. — Правду каже, так само як і то правду сказала, що під носом не була тїнь лише табака, та що рука була спухнена і стіл кривий. Такий образок як той може бути портретом. Буде тим лїпший, чим вірнїйше віддам єї лице і випишу на нім ті щоденні єї гадки, котрі займали єї і в часї тої роботи та виробили, що так скажу, єї черти. Коли-б я хотїв відмалювати будку, а в нїй перекупку, чи міг би я найти лїпший взорець від кулявої Йосифи, котрій ви робили тілько пустот і котра так зорко глядїла вам заєдно на руки, щоби ви їй не потягнули якої булки. На образ кузнї, чи може бути лїпший взір як Юцевич, коли клячить при кони і з такою смішною повагою примірює підкову до копита, або держачи в клїщах розпалене зелїзо, приказує як цар неповоротному хлопцеви, котрим молотом має бити. На такі річи не треба собі ломити голови, цїла штука в точности рисунку, в знаменитій копії природи. Инакше навіть не наткнеш ся на правду, не лише в подробицях, що окружають головну особу, але навіть в чертах лиця, на котрих довге занятє одною і тою річию відбиває майже все якусь печать, котру можна лише відписувати, а нїколи вгадати. То така правда, що коли ти відпортретуєш кравця а посадиш єго на шевскім стільци і даш єму в руку дратву і копито, то кождий скаже, що подробицї дуже добрі, але лице не відповідне — то не швець.

— То правда — відповів Гнатко. — Але...

— Тому — говорив дальше горбатий, сїдаючи і не вважаючи на замітку товариша — коли менї Бог позволить віддати ся цїлковито штуцї, як того горячо бажаю, то не гадаю держати ся иньшої дороги, але лише в таких річах, де вільно і треба відкопіювати то, що бачить ся в щоденнім житю. Цїлком що иньшого образ історичний, а тим більше церковний. Яких то лиць треба було, якого виразу на них, щоби малюнок помагав до молитви, що й є єго метою; щоби душа молячого ся перед образом грішника очищувала ся без єго відомости і підносила ся мимо волї до тих чувств, які своєю основою, своїм лицем і єго характером представляють особи, в яких видно історію віри, християньскої любови, сьвятість тайн, або цїлковите відданє себе Богу. Дуже добре сказала та стара, добродушна жінка, що єї лице добре для кухарки, але не може представити тої віщунки і богомільницї, о котрій пише євангелиє, що не відходила з церкви та служила Богу день і ніч постами і молитвами. Так само, де-ж є дївчина, хоч-би й на причуд красна, котрої лице висказувало би то, що гадала і чула Мария, слухаючи своєї матери і учительки Анни? Таких лиць дармо глядав би я довкола себе. Певне не найшов би я їх. А колиб я зробив два портрети, кождий сказав би, що то якась учителька, а то єї учениця і пригадав би собі, інститут панї Славковскої, а не єрусалимский храм.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 7 цьвітня. Пос. Барвіньский і товариші поставили вчера інтерпеляцию в справі подій підчас виборів в Галичинї. Пос. Евг. Абрагамович інтерпелював в справі подій в Ходорові. Пос. Танячкевич інтерпелював в справі поступованя галицких властий супротив руского духовеньства підчас виборів.

Константинополь 7 цьвітня. Амбасадори передали вчера мінїстрови справ заграничних вербальну ноту, в котрій сказано, що зачіпаюча сторона буде мусїла взяти на себе всю одвічальність. Держави не допустять, щоби зачіпаючий мав з того які користи. Таку саму ноту передано в Атинах.

Атини 7 цьвітня. Вчера яко в роковий день оголошеня независимости Грециї відбула ся велика манїфестация, підчас котрої підношено оклики взиваючі Грецию до війни.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.